

عوامل پشت

دوربین در

سینمای بعداز

انقلاب ارزش پیدا

کردند

علیرضا زین‌دست فیلم‌بردار پیش‌کسوت و فریدون چیرانی کارگردان و پژوهشگر شناخته‌شده سینما هم‌زمان با روز ملی سینما در موزه سینما با هم گفت‌وگو کردند. زین‌دست که تا به امروز در آثار زیادی حضور داشته در مقایسه سینمای قبل و بعد از انقلاب گفت: هویتی که امروز برای آدم‌های پشت دوربین وجود دارد در آن زمان وجود نداشت و فیلم‌بردارها، فیلم‌نامه‌نویس‌ها، کارگردان‌ها در سینمای بعد از انقلاب ارزش‌های ویژه‌ای پیدا کردند، مردم و ساختار مدیریت به آن‌ها

بیشتر توجه کردند. به طور کلی کسانی که در دهه ۶۰ مسئولیتی داشتند برای آدم‌های پشت دوربین ارزش زیادی قائل بودند.او تأکید کرد: در سینمای قبل از انقلاب رقابت با سینمای غرب کار بسیار سخت و نفس‌گیری بود. اگر فیلم‌بازرشی هم وجود داشت با هزینه‌های دولتی ساخته‌شده بود و بخش خصوصی قادر به تولید چنین فیلم‌هایی نبود.این فیلم‌بردار با بیان اینکه اولین فیلمی که برای آن پشت دوربین رفت «شکوه قهرمان» به کارگردانی برادرش محمد زربن

دست بوده است، گفت: یادم می‌آید در زمان فیلم‌برداری این فیلم اعتماد به نفس بالایی داشتم و وقتی به برادرم گفتم بگذار من این کار را انجام بدهم، تعجب کرد و زمانی که اولین سکانس‌ها را ضبط کردیم برادرم بسیار خوشش آمد. به هر حال نسل اول نسلی بوده که از عکاس‌خانه‌ها برای فیلم‌برداری آمدند در نتیجه آن‌ها یک نوع فیلم‌برداری را

بلد بودند و همان نوع را در اغلب فیلم‌برداری‌ها به کار می‌گرفتند.زربن‌دست درباره‌اشنایی خود با ناصر تقوایی نیز توضیح داد: در آبان ۱۳۵۲ من مژه موفقیت را با نمایش فیلم «سازدهنی» چشیدم. یادم می‌آید بعد از نمایش فیلم عده‌ای دور من جمع شده بودند و یک جوان لاغراندام از میان جمعیت به سمت‌امد و من را در آغوش گرفت و تبریک گفت. من فهمیدم ناصر تقوایی است. همین آشنایی باعث شد تا من فیلم‌بردار مستندی به نام «باغ بهشت» ساخته تقوایی شوم و با این فیلم سفرهای زیادی در نقاط مختلف کشور انجام دهم.

روزنامه‌شهرامسیدوزنگیSHAHRAANNEWS.IRشنبه ۲۳ شهریور ۱۳۹۱ شماره ۳۱۹۹

اتفاقی فرخنده در دانش جغرافیای تاریخی

هادی قائمی | پژوهشگر ادبیات فارسی

پنداشت

سرانجام یکی از دغدغه‌های دوستداران شاهنامه و فرهنگ ایران زمین برای تألیف فرهنگ کلملی که شناخت تاریخی از همه نام‌جای‌های شاهنامه را فراهم آورد پاسخی درخور یافته و کتاب «فرهنگ جغرافیای تاریخی شاهنامه» از سوی «شرنی» منتشر شده است. خوشبختانه این کار بایسته و سترگ به دست یکی از پژوهشگران خراسانی و از هم‌پومی‌های فردوسی‌بزرگ یعنی مهدی سیدی فرخ‌د به انجام رسیده که تاکنون پژوهش‌های ارزشمندی از او در زمینه‌های گوناگون خراسان‌شناسی و نیز پژوهش‌های تاریخی درباره فردوسی و تاریخ‌بیقی خواننده‌ایم.

انتشار این کتاب را باید اتفاق مهم و خجسته‌ای نه فقط در قلمرو شاهنامه‌پژوهی بلکه در زمینه شیوه پرداختن به دانش جغرافیای تاریخی نیز به‌شمار آورد. بی‌گمان درباره کیفیت علمی این پژوهش، صاحب‌نظران و شاهنامه‌پژوهان به داوری خواهند پرداخت اما با مرور و تورقی کوتاه در این فرهنگ، از نظر فرمی و روش‌مندی، اهمیت چنین پژوهشی را می‌توان در چند نکته بارز و چشمگیر برشمرد:

۱ تألیف و تدوین این اثر در قالب «فرهنگ» موجب جامعیت و پوشش همه نام‌جای‌های نامبرده در شاهنامه شده است. به‌گونه‌ای که ۶۲۰ نام‌جای شاهنامه (۳۶۰ نام‌جای اصلی و بقیه فرعی) شامل کشور، سرزمین، ولایت، شهر، دژ، قلعه، دریا، رود، کوه، بیابان، تل، تپه، چشمه و... به ترتیب حروف الفبا مرتب و تنظیم شده است و برخی از این مکان‌ها برای نخستین بار این‌گونه شناسانده می‌شود.

بدین ترتیب، گستردگی قلمرو جغرافیایی شاهنامه که از شرق آسیا تا شرق اروپا و شمال آفریقا را در برمی‌گیرد و هم‌اکنون در بیش از ۲۴ کشور جهان پراکنده است، دامنه پژوهش را بسیار سخت‌تر و پرزحمت‌تر از زمانی ساخته است که مانند بیشتر پژوهش‌های جغرافیای تاریخی، بریک منطقه خاص مانند مرو یا خوارزم تمرکز شود.

این گروه در انتقال پیام دارد. مسئول گروه هنری ماهو امیدوار است که قوت اجراایشان به جایی برسد که همه اقشار جامعه را هم پای تماشای هنرشان یکشاند؛ این هدف نیاز به گذر زمان و کسب تجربه دارد که ماهو تلاش می‌کند در طول زمان به آن برسد.

آیده‌ها، جان‌دادن به اشیای کربلاست

متن اجراها را سید محمدرضا رضوی نوشته است. رحمانی درباره استفاده از عناصر بی‌جان در خوانش اظهار توضیح می‌دهد: ایده متفاوت ما بیان واقعه عاشورا از زبان اشیاء و عناصر و جان‌دادن به آن‌ها بود. ما از ابتدای شروع کار همه اشیای صحنه کربلا را استخراج و بیش از ۸۰۰ شیء را شناسایی و میان آن‌ها با شخصیت‌های کربلا ارتباط برقرار کردیم تا هر کدام از عناصر جایگزین یک شخصیت حاضر در صحنه کربلا شود. به‌طور مثال پیراهن نماینده حضور امام حسین(ع) و تسبیح نماینده حضور امام سجاده(ع) در صحنه کربلاست. پس از جمع‌آوری مستندات مرتبط با عاشورا متن اثر در قالب سوگ‌خوانی نوشته شد.

او همچنین هدف از اجرای این سوگ‌خوانی و اجرای برنامه‌های آیینی در قالب تئاتر را این‌گونه بیان می‌کند: از جمله اهدافی که در مجموعه ماهو برای خودمان تعریف کردیم اعتلای هنر شیعی و مذهبی با رویکرد انقلابی است. گام اولمان اجرای هنرهای نمایشی در یک سطح مناسب در این زمینه است. برنامه سوگ‌خوانی اضطراب در طول ۱۰ شب به صورت رایگان به روی صحنه می‌رود و مسئول گروه ماهو درباره تأمین هزینه‌های این اجرا توضیح می‌دهد: حدود ۳۰ نفر برای برپایی این سوگ‌خوانی تلاش می‌کنند که هیچ‌کدام برای کارشان دستمزد نمی‌گیرند و حتی خودشان در تأمین هزینه‌های آن مشارکت می‌کنند. این برنامه با همکاری سازمان جوانان آستان قدس که امکانات لازم را برای ما فراهم کرده و شهرداری منطقه ۷ که تبلیغات برنامه را در شهر برعهده گرفته و با همراهی خیران روی صحنه می‌رود.

علاقه‌مندان می‌توانند تا ۲۴ شهریور هر شب از ساعت ۱۹:۳۰ با مراجعه به مجتمع دانشجویی امام رضا (ع) واقع در فدائیان اسلام ۲ در این برنامه فرهنگی آیینی شرکت کنند.

این مراسم در سالن صدفان آمل اجرا می‌شود

دبیرستان امام رضا (ع) هستیم پس از چند سال فعالیت مستمر در حوزه تئاتر و پس از فارغ‌التحصیلی تصمیم گرفتیم که به گروه تئاتر ماهو هویت مستقل ببخشیم. رده سنی افراد گروه‌مان از ۱۷ تا ۲۲ سال است. «غریب‌ترین»، «مجهول»، «درهای کج» و «ریشه» از جمله کارهایی است که این گروه در دهه فاطمیه اجرا کرده‌اند و با استقبال روبه‌رو شده است. سوگ‌خوانی عاشورا اولین اجرای آن‌ها در حوزه محرم و روایتی از آنچه شب بعد از واقعه عاشورا بر حضرت زینب (س) گذشته است، ارائه می‌کند. او می‌گوید: این کار از لحاظ قالب و محتوا جدید است. این خوانش‌ها تفاوت اساسی با نمایش‌نامه‌خوانی دارد و ما خواستیم قالب جدیدی ارائه دهیم که نامش را سوگ‌خوانی گذاشتیم. ایده ماهو این است که با سبک هنرمندانه و با استفاده از هنرهای نمایشی معارف اهل بیت (س) را منتقل کند. همین‌که مخاطب تا پایان خوانش صحنه را ترک نمی‌کند نشانی از موفقیت

روی یکی از صندلی‌ها نشسته با دستمالی که دقیقه‌ای قبل با آن‌ها شک‌هایش را از چشمانش پاک کرده بود بازی می‌کند. او می‌گوید ورود هنر به مسائل آیینی و مذهبی نیاز جامعه و نسل جوان طالب این نگاه است. او از برنامه‌ای که به تماشای آن نشست‌ه راضی است و می‌گوید: شاید هیچ روضه‌ای نمی‌توانست جوری که این خوانش اشک را به چشم‌انم دواند، مرا آرام کند.

قالب و محتوا تازه است

در طول هر شب اجرا حدود ۱۲۰ نفر به تماشای برنامه می‌نشینند و از این اجرای متفاوت لذت می‌برند. آسمان تاریک بالای سر و غربت کلمات کافی است تا دلت همراه با پرچم‌های حسینی محوطه بلرزد و به ماجرای عاشورا از نگاه اضطراب‌ناگری. گروه هنری «ماهو» در آستانه محرم یک‌ساله می‌شود. رسول رحمانی، مسئول گروه ماهو می‌گوید: ما دانش‌آموزان معارف

هر صفحه ۱۰۰ کیلومتر سفر می‌طلبد

سیددی فرخ‌د در ادامه «فرهنگ جغرافیای تاریخی شاهنامه» را «اولین کار پس از هزار سال» نام می‌برد و می‌گوید: نوشتن درباره معانی لغات و نام‌آوران شاهنامه کاری معمول و واجب است که انجام شده است اما تاکنون درباره اعلام جغرافیایی شاهنامه، کار ویژه‌ای صورت نگرفته بود. فقط حدود ۳۰سال پیش آقای شهیدی مازندرانی، فهرست‌گونه جغرافیای شاهنامه را چاپ کرد. او برای هر مکانی در شاهنامه یک شاهد به عنوان یک بیت شعر آورد و نقشه هم تهیه کرده بود. اما هیچ‌گاه اعلام جغرافیایی شاهنامه، به صورت الفبایی و از الف تا ی و با این توضیحات، معرفی نشده است و می‌توان گفت این فرهنگ، اولین کار پس از هزار سال است. کاری میدانی و کتابخانه‌ای که هر صفحه‌اش ۱۰۰ کیلومتر، سفر می‌خواهد. او می‌گوید: باید می‌رفتم و از نزدیک این مکان‌ها را می‌دیدم. خوب، رستم شاهنامه همیشه همین اسم است.

گیو و گودروز هم، ولی شهر «آمو» را عرب‌ها به آمل تغییر نام می‌دهند. زمانی می‌شود چهار جو و اخیرا ترکمنستان به ترکمن آباد تغییر نام داده است. یا «آوازه» جایی بوده که از زیر زمین، چشمه می‌جوشیده است. اما بعدها نامش می‌شود کهندز و در زمان فردوسی نامش بیکن می‌شود. طوری که فردوسی در شعری گله می‌کند که «همه کارها ترفند شد نام کندز، بیکند شد»

جایی که نام

در طول سال‌ها اقوام مختلف به حوزه فرهنگی ایران بزرگ آمده‌اند و متناسب با فرهنگ و زبان خود نام‌ها را تغییر داده و نام جدید گذاشته‌اند. مثلا ما چهار طاقان در سه کشور ایران و افغانستان و ترکمنستان داریم

نمایش اثر سینماگر مهدی در زوربخ

شانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم زوربخ در کشور سوئیس چهار فیلم داستانی و مستند ایرانی را در برنامه نمایش خود قرار داد که در میان آن‌ها نام مستند «مایا» ساخته جمشید مجددی سینماگر مشهوری نیز دیده می‌شود. اثر مجددی نماینده سینمای ایران در بخش رقابتی مستند این رویداد سینمایی است. به گزارش ایسنا، علاوه بر «مایا»، فیلم «بندر بند» به کارگردانی منیژه حکمت که پیش از این به جشنواره فیلم تورنتو برای اولین نمایش جهانی‌اش دعوت شده بود در بخش نمایش‌های ویژه جشنواره فیلم زوربخ به روی پرده می‌رود. در بخش «خطوط مرزی» جشنواره فیلم زوربخ ۲۰۲۰ هم مستند «سایه‌های بی‌خورشید» به کارگردانی مهرداد اسکویی و فیلم «شیطان وجود ندارد» ساخته محمد رسول‌اف به نمایش گذاشته می‌شوند. شانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم زوربخ از تاریخ ۳ تا ۱۳ مهر در کشور سوئیس برگزار می‌شود.

خوانندگان «از سر نوشت» مشخص شدند

حجت اشرف‌زاده هنرمند خراسانی و امین بانی برای سریال «از سر نوشت» می‌خوانند. به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان، هم‌زمان با به پایان رسیدن تدوین صداگذاری فصل سوم این مجموعه تلویزیونی به کارگردانی محمدرضا خرم‌مندان و تهیه‌کنندگی اکبر تحویلیان، حجت اشرف‌زاده به عنوان خواننده نماهنگ‌ها و امین بانی به عنوان خواننده تیتراژ پایانی این مجموعه معرفی شدند. این سریال به اتفاقات دوران نوجوانی دو شخصیت اصلی یعنی هاشم و سهراب می‌پردازد که ایفای نقش آن‌ها را دارا حیایی و کیسان دیباج بر عهده دارند. «از سر نوشت» در ۵۰ قسمت به قلم محمدمهدی سلطانی، روح... صدیق و سارا خسروآبادی نگاشته شده است.

نمایشگاه مجازی تذهیب ایرانی

نمایشگاه تذهیب ایرانی شامل ۱۲۷ اثر تذهیب نفیس از استادان و هنرمندان این رشته هنری ایرانی است که به همت کمیسیون ملی یونسکو- ایران و با همکاری مؤسسه فرهنگی اکو به صورت مجازی در نگارخانه دیپلماتیک اکو برگزار می‌شود. این نمایشگاه ساعت ۲۲ امشب ۲۲ شهریور به وقت ایران در نگارخانه مجازی کمیسیون ملی یونسکو- ایران و هم‌زمان در صفحه اینستاگرام این کمیسیون افتتاح می‌شود. در این نمایشگاه آثار ۳۰۰ تذهیب کار ایرانی به نمایش گذاشته می‌شوند.

صدور پروانه نمایش برای «لباس شخصی»

شورای پروانه نمایش فیلم‌های سینمایی، مجوز نمایش فیلم سینمایی «لباس شخصی» به تهیه‌کنندگی حبیب‌ا... والی‌نژاد و کارگردانی امیرعباس ربیعی را صادر کرد. موضوع این فیلم عملکرد حزب توده در سال‌های ابتدای انقلاب ۱۳۵۷ ایران است و در خلاصه آن نیز آمده: «بهترین حربه برای ضربه، دوستی است. چون پیچیدگی در سادگی است. به لباس شخصی‌ها بیشتر شک کن!» «لباس شخصی» اولین‌بار در بخش نگاه نو سی‌وهشتمین دوره جشنواره فیلم فجر رونمایی شد. شورای پروانه نمایش فیلم‌های سینمایی در جلسه اخیر خود علاوه بر اثر امیرعباس ربیعی با مجوز نمایش برای دو فیلم «سلفی با رستم» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی حسین قناعت و «کیسوم» به تهیه‌کنندگی سعید سعدی و کارگردانی نوید به‌تویی موافقت کرد.

رونمایی از پوستر برنامه شهاب حسینی

پوستر برنامه «همرفیق» به کارگردانی و اجرای شهاب حسینی، که ماهان خوشی آن را طراحی کرده است، رونمایی شد. به گزارش خبرگزاری صبا، ضبط این برنامه که در هفته‌های گذشته هم تقاضای دریافت مجوز نمایش به ارشاد و هم به ساترا داده بود، با حضور چهره‌های

محبوب کشور از هفته اول مهر آغاز می‌شود. گفته شده نویسندگی «همرفیق» را سروش صحت برعهده دارد. همچنین این برنامه با حضور تماشاگران با رعایت شیوه‌نامه‌های بهداشتی ضبط خواهد شد. «همرفیق» به تهیه‌کنندگی حسن خدادادی قرار است به صورت اختصاصی از پلتفرم نماوا پخش شود اما زمان پخش دقیق برنامه نیز هنوز مشخص نیست.

آغاز به کار جشنواره هنرهای تجسمی جوانان

پذیرفته‌شدگان نهایی مرحله کارگاهی بیست‌وهفتمین جشنواره هنرهای تجسمی جوانان ایران که به صورت آنلاین برگزار خواهد شد معرفی شدند. در این دوره از جشنواره ۱۵ نفر در بخش ارتباطات تصویری (پوستر)، ۱۷ هنرمند در قسمت تصویرسازی، ۱۵ نفر در بخش خوشنویسی (نستعلیق)، ۱۸ نفر در بخش طراحی و همین تعداد در قسمت عکاسی، ۱۱ هنرمند در رشته کاریکاتور (کارتون)، ۱۴ نفر مجسمه، ۳۳ نفر در بخش نقاشی، ۱۲ نفر نگارگری و ۶ نفر در رشته هنرهای جدید انتخاب شدند. براساس ۱۴۹ نفر در مرحله کارگاهی از ۲۶ استان حضور خواهند داشت که بیشترین سهم، از آن هنرمندان جوان تهرانی است و به ترتیب اصفهان، البرز، خراسان رضوی، آذربایجان شرقی و در رتبه‌های بعدی قرار دارند. بیست‌وهفتمین دوره جشنواره هنرهای تجسمی جوانان روز ۲۳ شهریور کار خود را آغاز خواهد کرد.